

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

2010.gada 17.jūnijā

Nr.E03-KREUD-35

Par administratīvā soda un tiesiskā pienākuma izbeigt negodīgu komercpraksi uzlikšanu

Par negodīgu komercpraksi, par kuru paredzēts sods Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 166.¹³ panta trešajā daļā

Patērētāju tiesību aizsardzības centra direktores vietniece Brigita Liepiņa,
piedaloties sabiedrības ar ierobežotu atbildību „MAXI NONI”,
juridiskā adrese: Rīga, Mazā Nometņu iela 57-19
vienotās reģistrācijas numurs: 40103266727,
(...)

izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu par tālāk minēto.

Patērētāju tiesību aizsardzības centrs (turpmāk – PTAC), pamatojoties uz Negodīgas komercprakses aizlieguma likuma (turpmāk – NKAL) 15.panta pirmo daļu, ir izvērtējis SIA „MAXI NONI” (turpmāk – Sabiedrība) īstenotās komercprakses, izplatot aptiekās reklāmas materiālu „Noni de Tahiti”, kā arī sniedzot informāciju mājas lapā www.noni.lv (turpmāk – mājas lapa) par pārtikas produktu – noni augļu sulu, atbilstību patērētāju tiesību aizsardzību reglamentējošo un citu normatīvo aktu, kā arī NKAL prasībām.

Sabiedrība patērētājiem sniedza un lēmuma pieņemšanas dienā mājas lapā turpina sniegt informāciju par noni augļu sulu, tostarp šādu:

- „Vairāku gadu zinātniskie un klīniskie pētījumi (ASV, Lielbritānija, Trancija, Japāna) pārliecinoši liecina par organisma atveseļošanas augsto efektivitāti un daudzu slimību profilaksi. Pie saslimšanām Noni sula palīdz 80 gadījumos no 100.”;
- „Starp 500 testētiem produktiem šī sula visefektīvāk bremzē vēža šūnu attīstību. Noni sulai ir pretsāpju, asinsvadus paplašinoša, pretvīrusu, pretsēnīšu, antiparazitāra, antialerģiska, imūnsistēmu uzlabojoša iedarbība.”;
- „Latvijas ārsti iesaka lietot Noni sulu kursu veidā kā funkcionālu uztura produktu gan profilaktiski, gan kompleksā terapijas kursā.”

Drukātajā reklāmas materiālā, kura izplatīšana tika konstatēta aptiekā „Ģimenes Aptieka” 2010.gada aprīlī, ir iekļauts šāds apgalvojums:

„Novērš agrīnās stadijas vēža un vēža audzēju tālāko attīstību, panākot, ka bojātās šūnas sāk normāli funkcionēt”.

2010.gada 13.aprīlī PTAC nosūtīja Sabiedrībai vēstuli Nr.21-06/2944-P-50, kurā informēja, ka ir uzsācis izvērtēt Sabiedrības īstenoto komercpraksi, sniedzot informāciju par noni augļu sulu, kā arī, pamatojoties uz NKAL 15.panta otro daļu, pieprasīja Sabiedrībai līdz 2010.gada 13.maijam iesniegt dokumentārus pierādījumus par iepriekš tekstā minēto apgalvojumu patiesumu, kā arī iesniegt tās rīcībā esošā sertifikāta CERTISYS BE-BIO-01 kopiju.

Atbilde uz PTAC pieprasījumu nav saņemta. 2010.gada 18.maijā saņemts PTAC 2010.gada 13.aprīļa vēstules atpakaļsūtījums. PTAC ņem vērā Komerclikuma 12.panta ceturtajā daļā noteikto: ja komersantam tiek nosūtīta korespondence uz komercreģistrā ierakstīto juridisko adresi, uzskatāms, ka komersants korespondenci ir saņēmis, ja nosūtītājs dokumentāri pierādījis nosūtīšanu.

2010.gada 2.jūnija vēstulē Nr.21-06/4406-P-50 PTAC informēja Sabiedrību par lietvedības administratīvā pārkāpuma lietā uzsākšanu, informējot par Sabiedrības Administratīvā procesa likuma 62.pantā noteiktajām tiesībām izteikt viedokli un argumentus administratīvajā lietā. Līdz lietas izskatīšanai Sabiedrība savu viedokli nav izteikusi.

Lietas izskatīšanas laikā Sabiedrības pārstāvis informē, ka ir tikuši izgatavoti aptuveni 100 eksemplāri drukātā reklāmas materiāla. Reklāmas materiāls ticis izplatīts vienā aptiekā. Sabiedrības pārstāvis uzrādīja mājas lapā minēto sertifikātu, kā arī uzsvēra, ka nožēlo informācijas trūkuma dēļ radušos pārkāpumus un izteica gatavību tos nekavējoties novērst. Sabiedrības pārstāvis norāda, ka Sabiedrība ir reģistrēta 2009.gada decembrī, bet faktiski saimniecisko darbību ir uzsākusi 2010.gada janvārī, un tādēļ nevar iesniegt pārskatu par Sabiedrības finanšu stāvokli administratīvās lietas izskatīšanas dienā.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, kā arī ņemot vērā Sabiedrības pilnvarotās personas lietas izskatīšanas laikā minēto, PTAC konstatē:

Saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punktu komercprakse – darbība (uzvedība, apgalvojums, komerciāla saziņa, tirgvedība) vai bezdarbība (noklusējums), kas tieši saistīta ar tirdzniecības veicināšanu, preces (ķermeniskas vai bezķermeniskas lietas) pārdošanu vai pakalpojuma sniegšanu patērētājam. Līdz ar to reklāmas un informācijas par produktu sniegšana ir uzskatāma par komercpraksi NKAL 1.panta pirmās daļas 2.punkta izpratnē, savukārt saskaņā ar NKAL 1.panta pirmās daļas 1.punktu un lietā esošo informāciju Sabiedrība ir uzskatāma par komercprakses īstenotāju.

Saskaņā ar NKAL 14.panta pirmo daļu NKAL ievērošanu savas kompetences ietvaros uzrauga Patērētāju tiesību aizsardzības centrs.

NKAL 11.panta 17.punkts nosaka, ka *komercprakse jebkuros apstākļos ir maldinoša, ja komercprakses īstenotājs sniedz patiesībai neatbilstošu informāciju par to, ka prece vai pakalpojums var palīdzēt izārstēt slimības, novērst disfunkciju vai fiziskos defektus.*

Sabiedrības reklāmā un mājas lapā sniegtie apgalvojumi patērētājiem rada iespaidu, ka produkts „Noni de Tahiti” var palīdzēt izārstēt slimības un novērst disfunkcijas. Ņemot vērā, ka Sabiedrība nav iesniegusi PTAC pierādījumus par tās komercpraksē izmantoto apgalvojumu patiesumu un pamatojoties uz NKAL 15.panta trešo daļu, kas nosaka – *ja komercprakses īstenotājs nesniedz saskaņā ar šā panta otro*

daļu pieprasīto informāciju vai sniedz to nepilnīgi, uzraudzības iestāde ir tiesīga uzskatīt, ka komercpraksē izmantotā informācija ir neprecīza vai nepatiesa – PTAC konstatē, ka Sabiedrības īstenotā komercprakse ir vērtējama kā jebkuros apstākļos maldinoša komercprakse.

PTAC informē, ka saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem un ar ko groza Padomes Direktīvu 84/450/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 97/7/EK, 98/27/EK un 2002/65/EK un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr.2006/2004 („Negodīgas komercprakses direktīva”) (turpmāk – Direktīva) preambulas 17.punktu Direktīvas I pielikumā ietverts jebkuros apstākļos maldinošas komercprakses paveidu saraksts. Saskaņā ar minēto Direktīvas punktu šie ir vienīgie komercprakses piemēri, ko var uzskatīt par negodīgiem, neizvērtējot katra atsevišķa gadījuma atbilstību Direktīvas 5.-9.pantam. Saskaņā ar nacionālajā likumdošanā paredzēto, konstatējot maldinošu komercpraksi jebkuros apstākļos, PTAC nav atsevišķi jāizvērtē tās atbilstība pārējām NKAL noteiktajām normām par maldinošu komercpraksi, tajā skaitā, attiecībā uz to, vai patērētājs konkrētās komercprakses ietekmē pieņēma vai varēja pieņemt tādu lēmumu par līguma slēgšanu par konkrētā produkta pirkšanu, kādu viņš citādi nebūtu pieņēmis.

NKAL 4.panta otrās daļas 2.punktā ir noteikts, ka maldinoša komercprakse ir uzskatāma par negodīgu, bet NKAL 4.panta pirmā daļa nosaka, ka negodīga komercprakse ir aizliegta.

No iepriekš konstatētā secināms, ka Sabiedrības īstenotā komercprakse saskaņā ar NKAL 11.panta 17.punktu kontekstā ar 4.panta pirmo daļu un otrās daļas 2.punktu ir uzskatāma par maldinošu, līdz ar to – par negodīgu un aizliegtu komercpraksi.

Tādējādi Sabiedrība ir izdarījusi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) 166.¹³ trešajā daļā – *par negodīgu komercpraksi – noteikto pārkāpumu.*

NKAL 15.panta astotā daļa nosaka: *Ja Uzraudzības iestāde atzīst komercpraksi par negodīgu, tā ir tiesīga pieņemt vienu vai vairākus lēmumus, ar kuriem: 1) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu atbilstošā veidā sniegt papildu informāciju, kas nepieciešama, lai nodrošinātu komercprakses atbilstību šā likuma prasībām; 2) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi; 3) aizliedz negodīgu komercpraksi, ja tā vēl nav uzsākta, bet ir paredzama; 4) uzliek komercprakses īstenotājam par pienākumu publicēt attiecīgajai komercpraktei atbilstošā saziņas līdzeklī paziņojumu, kurā norāda laboto informāciju, atsaucot negodīgo komercpraksi; 5) piemēro administratīvo sodu likumā noteiktajā kārtībā.*

Izvērtējot lietderības apsvērumus, PTAC uzskata, ka Sabiedrībai nav lietderīgi uzlikt kādu no NKAL 15.panta astotās daļas 1., 3. un 4.punktā paredzētajiem tiesiskajiem pienākumiem. PTAC uzskata, ka efektīvas patērētāju tiesību un tiesisko interešu aizsardzības nodrošināšanai ir lietderīgi saskaņā ar NKAL 15.panta astotās daļas 2.punktā noteikto uzlikt Sabiedrībai tiesisku pienākumu izbeigt negodīgu komercpraksi, pārtraucot sniegt konkrēto reklāmu un veicot izmaiņas mājas lapā. Ņemot vērā, ka reklāma jau ir izplatīta un patērētāju tiesiskās un ekonomiskās intereses jau ir neatgriezeniski aizskartas, kā arī ievērojot LAPK 9.pantu, PTAC uzskata, ka, pamatojoties uz NKAL 15.panta astotās daļas 5.punktu, Sabiedrībai

nosakāms ietekmēšanas līdzeklis par administratīvo pārkāpumu, piemērojot administratīvo sodu.

Līdz ar administratīvā soda palīdzību Sabiedrība tiks motivēta savā turpmākajā komercdarbībā nepieļaut atkārtotu iepriekš minēto pārkāpumu izdarīšanu. Arī juridiskajā literatūrā pausts viedoklis, ka „soda kā piespiedu līdzekļa speciālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai administratīvā akta adresāts neizdarītu jaunus prettiesiskus nodarījumus. Soda ģenerālās prevencijas uzdevums ir panākt, lai tos neizdarītu citas personas” (Māris Baltais. Iestādes rīcības brīvība un lietderības apsvērumi. Jurista Vārds, Nr.18(373), 17.05.2005.). PTAC ņem vērā, to, ka saskaņā ar LAPK 22.pantu administratīvā soda piemērošanas mērķis ir arī audzināt personu, kura izdarījusi administratīvo pārkāpumu, lai tā ievērotu likumus.

Ņemot vērā, ka ir izdarīts administratīvais pārkāpums un lietā nepastāv apstākļi, kas ir pamats lietvedības izbeigšanai (LAPK 239.pants), kā arī nepastāv apstākļi, lai nepiemērotu administratīvo sodu, un tā iemesla dēļ, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no administratīvo pārkāpumu izdarīšanas, kā arī šādu pārkāpumu atkārtotāšanās, nepieciešams Sabiedrībai piemērot administratīvo sodu.

Sabiedrība tiek saukta pie administratīvās atbildības par administratīvo pārkāpumu, kurš ir paredzēts LAPK 166.¹³ panta trešajā daļā – par negodīgu komercpraksi.

LAPK 32.panta pirmā daļa nosaka, ka sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem. Saskaņā ar LAPK 166.¹³ panta trešo daļu - par negodīgu komercpraksi - uzliek naudas sodu juridiskajām personām līdz desmittūkstoš latiem.

Lemjot par naudas soda piemērošanu, PTAC ņem vērā Administratīvā procesa likuma 5., 13.pantu un 66.panta pirmajā daļā minētos tiesību principus un lietderības apsvērumus, lai noteiktu lēmuma par personas sodīšanu piemērotību un atbilstību, konkrētajā gadījumā ievērojot samērību starp pie atbildības sauktā tirgus dalībnieka rīcību un tam uzliedzamo ierobežojumu, kā arī patērētāju (visas sabiedrības) tiesiskās intereses, t.sk., tiesības saņemt normatīvajiem aktiem atbilstošu komercpraksi, un šo interešu aizskārums, to, ka piemērojamām sankcijām jābūt efektīvām un no pārkāpuma atkārtotāšanās atturošām.

Izvērtējot administratīvās lietas materiālus, PTAC ir konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 33.panta pirmās daļas 1.punktu mīkstina atbildību par administratīvo pārkāpumu, un nav konstatējis apstākļus, kas saskaņā ar LAPK 34.pantu pastiprinātu atbildību par administratīvo pārkāpumu.

Izvērtējot iepriekš minētos apstākļus, kā arī izdarītā pārkāpuma raksturu – to, ka reklāmā un mājas lapā konstatētas NKAL 11.panta 17.punktā noteiktās negodīgas komercprakses pazīmes, kā arī to, ka komercprakses mērķauditorija saskaņā ar tajā izmantoto informāciju ir patērētāju grupa ar nopietniem veselības traucējumiem, un ņemot vērā atbildību mīkstinošo apstākļu esamību, kā arī ievērojot vienlīdzības principu, PTAC uzskata, ka par negodīgas komercprakses īstenošanu Sabiedrībai ir uzliedzams naudas sods Ls 300,00 apmērā, kas ir uzskatāms par samērīgu, ņemot vērā izdarītā pārkāpuma raksturu.

Izvērtējot lietas materiālus un izskatīšanā konstatētos apstākļus, pamatojoties uz LAPK 14.¹ pantu, 23.panta pirmās daļas 2.punktu, 32.panta pirmo un otro daļu, 33.panta pirmās daļas 1.punktu, 166.¹³ panta trešo daļu, 215.⁴ pantu, 274.pantu,

275.panta pirmās daļas 1.punktu, Administratīvā procesa likuma 5.pantu, 6.pantu, 12.pantu, 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, NKAL 1.panta pirmās daļas 1. un 2.punktu, 2.pantu, 11.panta 17.punktu, 15.panta trešo daļu, 15.panta astotās daļas 2. un 5.punktu,

n o l e m t s:

uzlikt sabiedrībai ar ierobežotu atbildību „MAXI NONI”
juridiskā adrese: Rīga, Mazā Nometņu iela 57-19,
vienotās reģistrācijas numurs: 40103266727,

naudas sodu Ls 300,00 (trīs simti) apmērā

un **uzdot** tiesisku pienākumu nekavējoties izbeigt negodīgu komercpraksi, pārtraucot sniegt patiesībai neatbilstošu informāciju par to, ka noni augļu sula var palīdzēt izārstēt slimības, novērst disfunkcijas vai fiziskos defektus.

Pieņemto lēmumu saskaņā ar NKAL 16.pantu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā Rīgā, Antonijas ielā 6 viena mēneša laikā no dienas, kad lēmums stājas spēkā. Lēmuma pārsūdzēšana neaptur tā darbību.

(...)

Direktores vietniece (paraksts)

B.Liepiņa

IZRAKSTS PAREIZS